

Bijzondere nestplaatskeuze van Huiszwaluw (*Delichon urbica*) in Brabantse Kempen

Willem D. Veenhuizen

Enige jaren geleden werd mij verteld dat er Huiszwaluwen zouden nestelen in lantaarnpalen in de buurt van Weebosch en Luyksgestel (N-Br.).

Op 18 augustus 1984 togen Jack Bos en ik naar de bewuste plek, en ja hoor, in Weebosch zaten in totaal veertien nesten in de kap van een lichtmast, terwijl er in Luyksgestel drie bezette nesten waren.

De lichtmasten zijn alle ongeveer vier meter hoog en van het zelfde type.

De lampekop is min of meer rechthoekig wit van kleur, en bestaat uit emaille-achtig materiaal.

De lichtmasten staan niet op een bepaalde windpositie.

Volgens een bewoner uit de straat zijn de 'lampekappenzwaluwen' al zeker drie à vier jaar aanwezig.

Weebosch

St. Gerardusweg:	lichtmastnr.	aantal nesten per kap
	1	1
	2	3
	3	2
	4	1
		<u>7</u> succesvolle broedsels

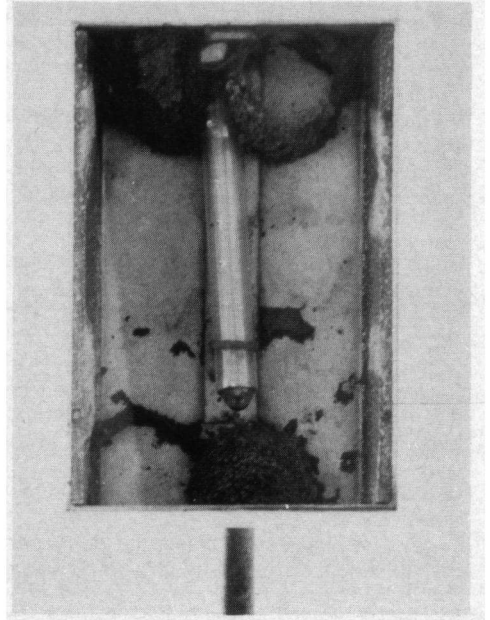
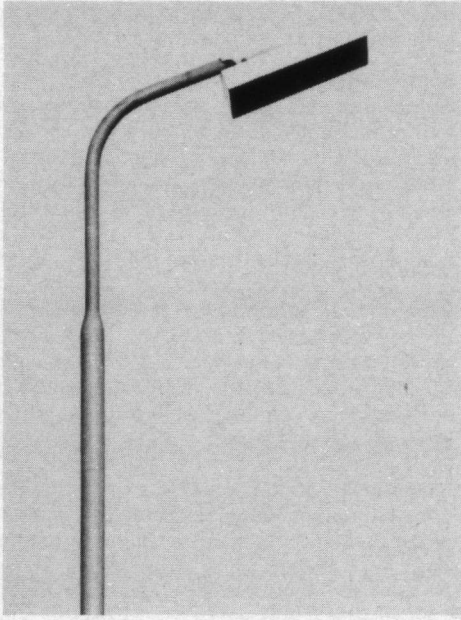
Witrijtseweg:	1	1
	2	2
	3	2
	4	1
	5	1
		<u>7</u> succesvolle broedsels

Luyksgestel

Hoogeind	1	3 succesvolle broedsels
----------	---	-------------------------

De lichtmasten en de kappen waarin de Huiszwaluwen hun nest bouwden.

Foto's: Willem D. Veenhuizen.

Uit het overzicht blijkt dat er één tot zelfs drie nesten per lampekap aanwezig zijn. Bijna alle nesten zaten in de hoeken van de kap (zie foto), doch één zwaluwpaar had het nest tussen de T L-lamp en de kap gebouwd.

In de directe omgeving zijn ook Huiszwaluwen, die 'gewoon' hun nest tegen de daklijst hebben gebouwd. Waarom zijn de zwaluwen eigenlijk in de lampen gaan nestelen, terwijl er in de directe omgeving toch genoeg geschikte daklijsten aanwezig zijn?

Verstoring door de mens, hoge lichtintensiteit rondom het nest waardoor meer insecten voor voedsel worden aangetrokken?.

Het is interessant om eens te kijken of het licht van de lamp van invloed is op het broedsucces, in samenspel met hun gedrag.

Ook in andere dorpen en steden in het zuidoosten van de Kempen staan de zelfde lichtmasten, doch hierin zijn geen Huiszwaluwen aanwezig.

In de literatuur ben ik zes meldingen tegengekomen van broedende Huiszwaluwen in lampekappen van lichtmasten, en wel:

1. in een plaats in Griekenland nestelen één tot twee paar in lichtmastkappen (Lensch 1976).*
2. in Prerow/Darro nestelen Huiszwaluwen in kwikhogedrukampen (Stremke).*
3. in Suffolk, Engeland, nestelend in straatlantaarns (British Birds 75 : 80).
4. in Joannina, Griekenland in lantaarnpalen (in 1970) en in het hoofdstadje Thásos, op het eiland Thassos, Griekenland, per lantaarn twee nesten per kap (in 1980) (British Birds 78 : 240-241).
5. te Bollington, Engeland (september 1981) vier nesten in 'strip-lights' (British Birds 78 : 240-241).
6. te Espoo, Finland (1971-1974), vijf à zes nesten gebouwd onder lampen, in elke lamp één nest (British Birds 78 : 240-241).

■ Willem D. Veenhulzen, Bussele 32, 5641 PB Eindhoven, 040 - 816 913.

* Uit: Menzel, H. (1984): Die Mehlschwalbe. Die Neue Brehm - Bücherel.

Kokmeeuwen eten zaden van Berken

Op 12 december 1984 om 10.40 uur heb ik waargenomen hoe Kokmeeuwen vliegend Berkenzaden (*Betula spec.*) als voedsel bemachtigden. De Kokmeeuwen vlogen boven de bomen en probeerden vliegend tussen de takken te manoeuvreren zodat zij in een goede positie kwamen om de zaadproppen van de takken af te pikken. Zodra een van de vijftien Kokmeeuwen er in slaagde, probeerden zijn zwermgenoten deze af te pakken.

Op 16 december 1984 heb ik dit gedrag om 13.30 uur wederom waargenomen. Nu betrof het slechts een achttal Kokmeeuwen. Deze groep Kokmeeuwen verblijft in de wintermaanden overdag bij een aantal scholen en bedrijven in het noorden van Eindhoven.

Overigens is in de vroege morgen waar te nemen hoe deze Kokmeeuwen kruislings op een grote foeragetrek van Kokmeeuwen, Roeken en Kauwen naar de daglokatie trekt. De vogels raken kennelijk niet in de war door de soortgenoten, die een andere richting uit vliegen. Althans aan hun gedrag en resoluutheid waarmee zij hun 'eigen' foeragelokatie opzoeken is dat niet te merken. De waarnemingen van het consumeren van berkenzaden was altijd in de 'stille' uren. Dat wil zeggen als er weinig mensen (kinderen) waren die, al dan niet opzettelijk, voedsel strooiden (wegwierpen).

■ Pierre Maréchal, postbus 1187, 5602 BD Eindhoven.

Amfibieënposter

De Belgische vereniging RANA (Reptielen en Amfibieën in de Natuur), werkgroep van de Vereniging voor Vogel- en Natuurstudie 'De Wielewaal' (Eglantier 39, B-2630 Aartselaar, telefoon 09 32 38 883 431) heeft in samenwerking met de Nederlandse Vereniging voor Herpetologie en Terrariumkunde, Burgemeester H. van Konijnenburglaan 46, 3925 XB Scherpenzeel, 03497 - 3043) niet minder dan 25.000 posters laten afdrukken in vierkleuren-druk met kleurenfoto's van alle Nederlandse en Belgische amfibieën-soorten en enkele algemene raadgevingen voor de bescherming van deze dieren.

De baten zijn in de eerste plaats voor het behoud van onze bedreigde kikkers, padden en salamanders. Het melden en beschermen van leefmilieus, oversteek- en voortplantingsplaatsen is van zeer groot belang.

'Het Vogeljaar' heeft gemeend dat amfibieënbescherming tevens vogelbescherming betekent en heeft haar volle medewerking toegezegd bij de verwezenlijking van dit project.

De poster is in België verkrijgbaar voor Bfr 150 (inclusief verpakking en portokosten) bij RANA, Populierenlaan 17 b., 1980 Tervuren en in Nederland voor f 7,50 per stuk (inclusief verzendkosten) door overmaking op girorekening 5 611 962 ten name van 'Lacerta-bedreigde dieren', postbus 95, 3970 AB Driebergen, onder vermelding 'amfibieënposter'. Nadere informatie: 03438 - 18 303. (Wim Jacobi, Driebergen).